

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 4 СУЧАСНА МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

КЛАСИФІКАЦІЙНА РОБОТА ТА ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ

Л. П. Бакун,

головний державний інспектор відділу класифікації товарів та митно-тарифного регулювання управління адміністрування митних платежів та митно-тарифного регулювання, здобувач кафедри менеджменту Полтавська митниця ДФС, Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Україна, м. Полтава

При переміщенні товарів та транспортних засобів через митний кордон України дуже важливу роль відіграє правильність ідентифікації таких товарів. Безпосередній вплив на визначення конкретної ставки мита в процесі проведення заходів митно-тарифного регулювання має класифікація згідно з УКТЗЕД.

В умовах зростання товарного різноманіття на світових ринках оптимально диференційована товарна номенклатура є основою митного тарифу та визначає його регулюючий потенціал. Разом з тим, у процесі входження національної економіки у світовий торговельно-економічний простір важливу роль для розкриття захисного потенціалу митно-тарифного регулювання відіграє й ефективне використання та провадження процедури контролю класифікації товарів з боку митної системи. Вказана процедура хоча й не нова, але має багато спірних питань та недостатньо висвітлена й детермінована.

Аналіз останніх досліджень і публікацій [1-5] показує, що питанням дослідження класифікації та експертизи товарів як інструменту митно-тарифного регулювання займалося доволі вузьке коло науковців і практиків митної системи. Найбільш помітні праці у цій царині А. Макаренка, А. Войцешука, О. Гребельника, Н. Злепко, В. Булюк, С. Войтова та інших.

Процес розвитку світового господарства показав свій вплив насамперед у розвитку міжнародної торгівлі. Потреби зростання міжнародної торгівлі зумовлюють систематизацію торговельного різноманіття, а також відображають потреби та бажання споживачів. Асортимент товарів, що випускаються промисловістю та виробляються у сільському господарстві і надходять у торгівлю, нараховує десятки тисяч найрізноманітніших видів. З кожним роком кількість їх зростає: під впливом моди розширюється і оновлюється асортимент текстильних товарів, одягу та взуття; з розвитком науки, техніки та технологій з'являються нові товари, нові транспортні засоби,

нова техніка; нові види сировини та матеріалів, що створюються хімічною промисловістю, тощо.

Об'єктом класифікації в УКТЗЕД є вся множина товарів, що переміщуються через митний кордон, а формування товарних груп відбувається за таким принципом: від сировини та напівфабрикатів до готових виробів. Формування товарних позицій і підпозицій часто відбувається за власною послідовністю ознак.

Систематизувати все різноманіття товарів допомагає наукова класифікація. Найголовнішим проблемним питанням на сьогодні являється класифікація товарів у зв'язку зі складністю тлумачення термінів та класифікаційних вимог. Одним зі складних питань є класифікація моторних транспортних засобів.

Моторні транспортні засоби (далі – МТЗ) за призначенням поділяються на такі основні групи: пасажирські, вантажні, спеціальні. Деякі пасажирські МТЗ характеризуються певними ознаками, які свідчать про те, що вони сконструйовані для перевезення пасажирів, а не для перевезення вантажів, при цьому враховується кількість місць. Однак немає чітко розроблених правил класифікації МТЗ.

Дану ситуацію ускладнює існування «багатоцільових транспортних засобів», наприклад, транспортних засобів типу «фургон», автомобілів для активного відпочинку, автомобілів з кузовом типу «пікап». Бо багатоцільові транспортні засоби можуть класифікуватись по різному, найчастіше в залежності від конструктивних особливостей транспортного засобу.

Дуже цікавим є той факт, що кузов, випущений заводом-виробником для конкретної моделі моторного транспортного засобу (кузови типу легкових автомобілів, кузова типу фургон, призначені для перевезення пасажирів), конструктивно виробляються в одному варіанті та обов'язково мають місця для кріплення сидінь (наприклад отвори, направляючі або спеціальні пристосування для встановлення сидінь). У разі наявності в МТЗ таких місць, отворів, пристосувань для встановлення сидінь такі МТЗ не вважаються вантажними навіть при відсутності самих сидінь. МТЗ, випущений заводом-виробником у відповідності до товарознавчої експертизи у вантажному варіанті шляхом закриття доступних місць для кріплення сидінь будь-якими матеріалами, які знімаються за допомогою звичайних інструментів і, таким чином, являються доступними, вважається вантажопасажирським.

Бувають випадки, коли у документах до автомобіля немає однозначної відповіді про кількість місць для сидіння моторного транспортного засобу, (наприклад, у задній зоні транспортного засобу позаду місця для водія, наявні місця для можливого кріплення або встановлення сидінь та/або засобів безпеки (пасів безпеки тощо), а для класифікації не надані документи від заводу-виробника про те, що автомобіль конструктивно виготовлений заводом-виробником у вантажному варіанті, то такі автомобілі класифікуються як легкові.

Проведене дослідження навчально-методичної, нормативної, довідкової та наукової літератури дає змогу стверджувати, що досі не існує однозначного трактування терміну «ідентифікація товарів», можна зустріти ототожнення її з ідентифікаційною чи товарною експертизою. Вважаємо, що ідентифікація товарів об'єднує цих два види експертизи, оскільки об'єктом дослідження в обох випадках є товарні характеристики продукції, відмінність полягає лише у специфіці вирішуваних завдань – сформульованій меті на першому етапі процедури ідентифікації товарів. Установлено необхідність формування науково-методичних основ ідентифікації товарів.

Для однозначної класифікації транспортних засобів необхідно використовувати технічну документацію заводу-виробника автомобіля із зазначенням кількості місць для сидіння, сертифікати або аналогічні документи, видані уповноваженим органом країни-виробника.

До документів, що видаються заводом-виробником на нові автомобілі, відносяться: інструкція з експлуатації автомобіля, документ, що надається виробником та містить повну технічну характеристику МТЗ («сертифікат відповідності заводу-виробника»), сервісна книжка та інша офіційна інформація заводу-виробника.

Зважаючи на те, що класифікація товарів для митних цілей має надзвичайне значення, варто проводити подальші розвідки щодо вирішення проблемних питань ідентифікації товарів та їх кодування за УКТЗЕД.

Список використаних інформаційних джерел

1. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.
2. Злепко Н.П. Мито як фіскальний ресурс державного бюджету та інструмент фінансової політики: Дис... канд. екон. наук: 08.04.01 / Тернопільська академія народного господарства. – Тернопіль, 2005. – 251 с.
3. Класифікація товарів – інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник / За заг. ред. А.В. Макаренка. – Хмельницький: ІНТРАДА, 2009. – 240 с.
4. Лукс М. Посібник з митного права Європейського співтовариства. – Брюссель, 2002. – 479 с.
5. Писарчук Ю.М., Кравчук В.М. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності, як інструмент міжнародної торгівлі // Центральне митне управління лабораторних досліджень та експертної роботи, 24 лютого 2009 // arc.customs.gov.ua.